

УОБРАЗИЛЈА

Рубенс, *Прометеј краде ватру*, уље на дасци, 16,6 x 25,7 cm, 1637.

Према грчком миту, Прометеј је украо ватру са светог огњишта на Олимпу и предао је људима. Ово је силно наљутило Зевса, па га је ланцима оковао за стену на врху Кавказа.

Прометеја је после много времена и мука спасио Херкул.

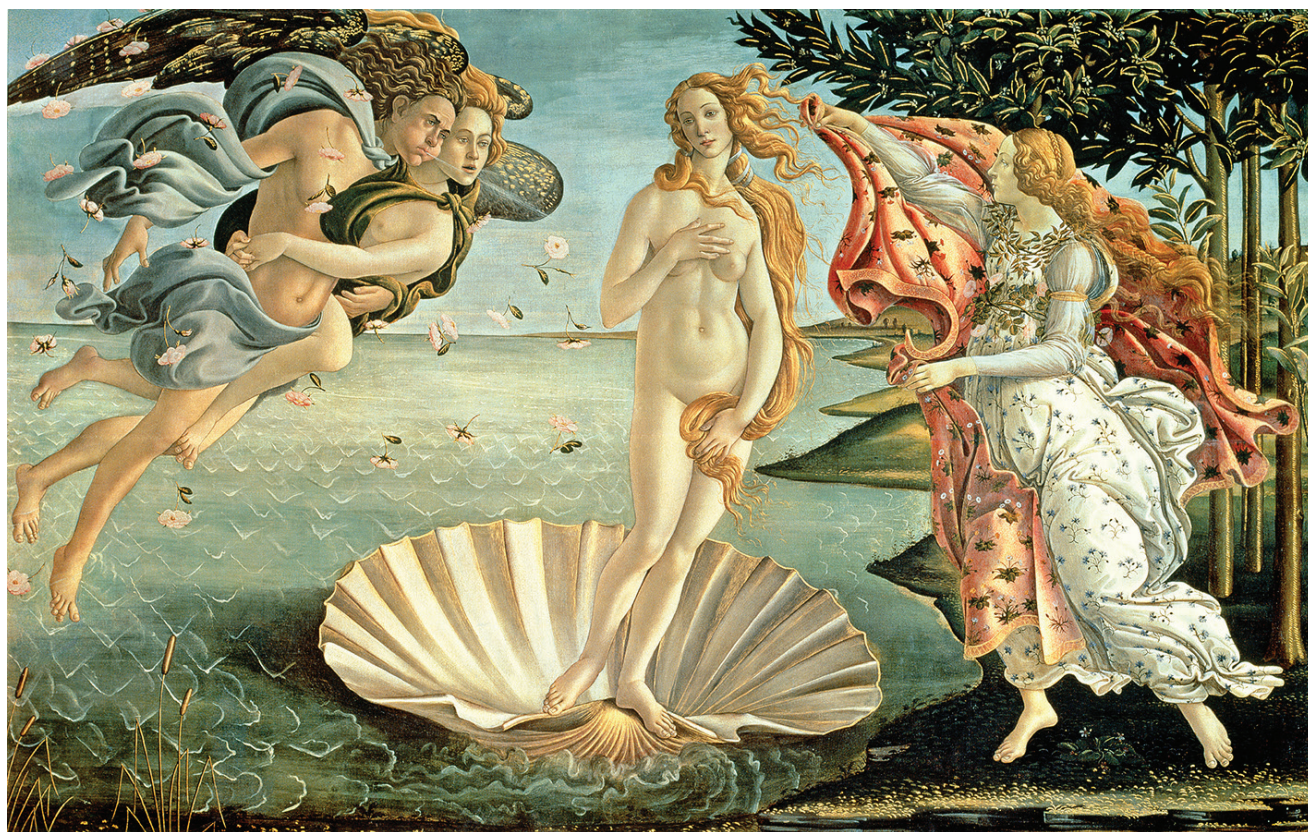
МИТОВИ, СНОВИ И ДРУГО

Јесте ли некада чули како је неко уобразио да је свемогућ? Знате ли шта то значи?

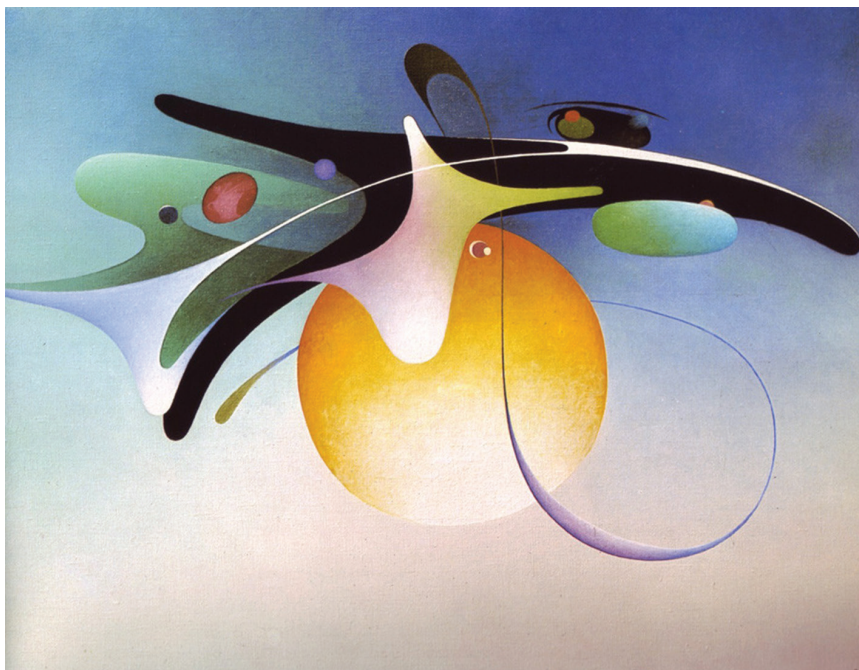
Реч **уобразиља** има исто значење као и маштовитост, а означава **моћ замишљања**.

Босиљ, *Краљевић Марко и шројлави Арајин*, уље на платну, 70 x 100 cm, 1959.

Ботичели, *Рађање Венере*, темпера на платну, 172,5 x 278,5 cm, 1485.

Наумовски, *Колевка живоћа*, уље на стаклу, 1980.

Човек је одувек волео да машта, о чему говори велики број митова, легенди и бајки код свих народа. Многа уметничка дела приказују приче из давнина у којима се срећемо са фантастичним и митолошким ликовима.

Уобразиља има велики значај у књижевности, ликовним и сценским уметностима, филму, фотографији и другим видовима креативног изражавања.

Сен Фал, *Вашрена ишица*, огледала на пластици, висина 5,2 m, 1991.

Змај је биће које је присутно у скоро свим митологијама света.

У цртаном филму *Како да дресираш свој змаја* сви припадници племена бирају свог змаја (и обрнуто). Измисли змаја који би теби одговарао и нацртај га. Рад можеш наставити техником колажа. Колаж можеш радити користећи компјутер. Скенирај две фотографије и са једне премести неки облик на другу.

Како да дресираш свој змаја, цртани филм, режија: Деблоа и Сандерс, 2010.

Ернст, *Монмэд*, висина 92 см, 1944.

У старом Египту и старој Грчкој веровало се да су снови поруке богова, док су се стари Римљани сновима обраћали за савете или пророчанства. Верује се да сви сањају, али да се само мали број снова запамти. По научним истраживањима, човек запамти 5% онога што сања. Нацртајте сан који је оставио јак утисак на вас.

Чаробњак из Оза, филм, режија: Виктор Флеминг, 1939.

Људи су одувек били фасцинирани сновима и покушавали да их протумаче или представе. **Снови** могу на нас да утичу подстицајно, али исто тако и да нас узнемире. Сцене из снова често се користе у стварању уметничких дела.

Циуха, *Лејенда о руци I*, комбинована техника, плексиглас, 104 x 149 см, 1976.

За машту не постоје границе. Данас никоме није чудно да се у стриповима, цртаним и играним филмовима појављују животиње које говоре, свирају клавир или плешу уз класичну музику и сл. Користећи машту уметници стварају нове облике, измишљају нова бића и ситуације или стварају чудне спојеве реалних елемената.

Куш, *Оглазак крилајтог брода*, уље на платну, 78 x 99 см, 2000.

Народ Квеле, Маска, дрво и боја, висина 52,7 см, XX век

Направи маску од картона, коју можеш украсити материјалима по свом избору. Ако материјал не можеш залепити, замоли неког старијег да ти помогне да га пришијеш за картон.

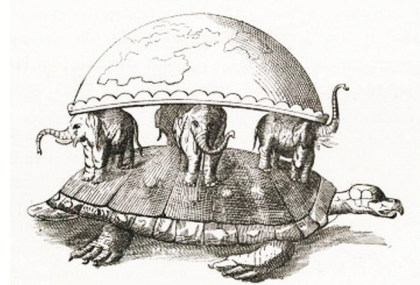
Код народа Квеле, који живи у Африци, влада веровање да маска може помоћи у борби против негативних сила које желе да униште село или племе неком болешћу или наметнутим ратом.

Маска представља дух шуме или детета који воде племе у плес, стварајући тако неопходну међуљудску сарадњу и хармонију која ће их спасити од зла.

Народ Куба, Маска

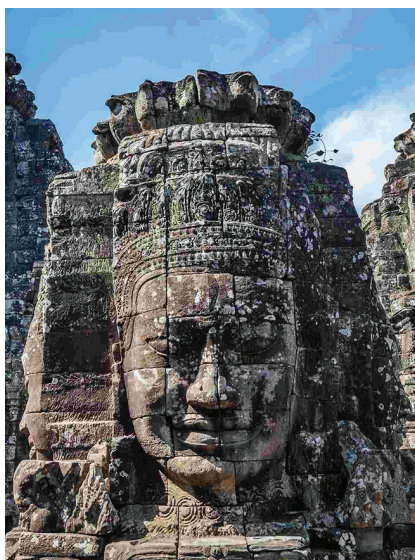
Дуго је постојало веровање да је Земља равна плоча коју носе слонови, а њих заједно на својим леђима носи корњача.

Фотографију на којој се комбинују делови више фотографија у једну целину називамо **фото-монтажа**. Данас се овакве монтаже праве помоћу компјутерских програма. Начини су бројни: копирања облика са једне слике на другу, промена величине, боја итд.

Гарсин, Икаров леш, фото-монтажа, 2005.

Уметност Кмера, *Анікор Ваи*, Камбоџа, XII век

Француски поштар Фердинанд Шевал је крајем XIX века сасвим случајно дошао на идеју да направи „идеалну“ палату. Да би остварио свој сан, Шевал је користио камење које је скупљао успут радећи као поштар. Да би направио палату, требало му је 33 године самосталног рада.

ГРАЂЕВИНЕ ИЗ СНОВА

Чудесне грађевине настале на разним местима и у разним периодима говоре о машти градитеља и амбицијама владара тих земаља. Наравно, свака врста уметности има неко ограничење, па тако и архитектура. За разлику од слике или скулптуре, ограничења у архитектури су у извођењу компликованих објеката и издржљивости материјала од којих се они праве. Међутим, ограничење не постоји када се такве замисли представљају на папиру у виду скице или у новије време преко компјутерских симулација.

Шевал, *Идеална палата*, Отерив, Француска, 1912.

Гауди, *Парк Гуел*, Барселона, Шпанија, 1914.

МАШТОВИТА НАУКА

„Машта је важнија од знања зато што је знање ограничено... док машта рађа цео свет.“ – Алберт Ајнштајн

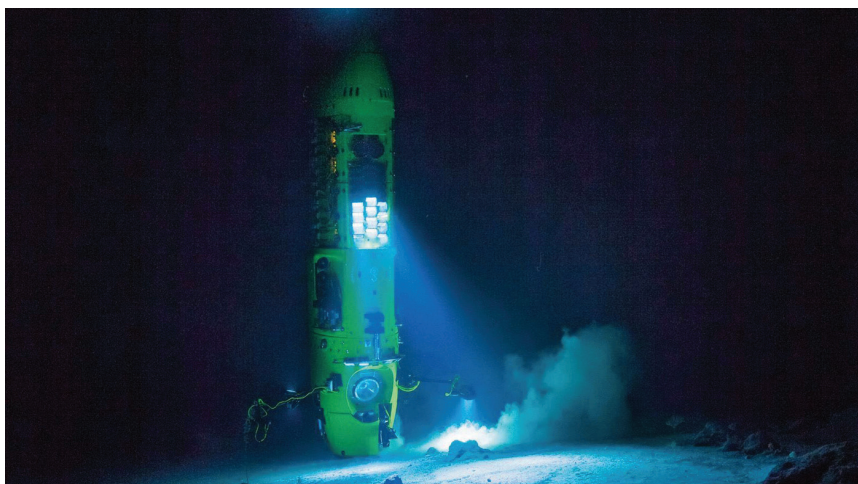
Леонардо да Винчи је још као дачак посматрајући птице маштао о томе да и сам полети. Та мисао га није напустила, тако да је у својим зрелијим годинама направио механичка крила од дрвета и платна. Његова истраживања су подстакла многе научнике да остваре човеков сан о летењу.

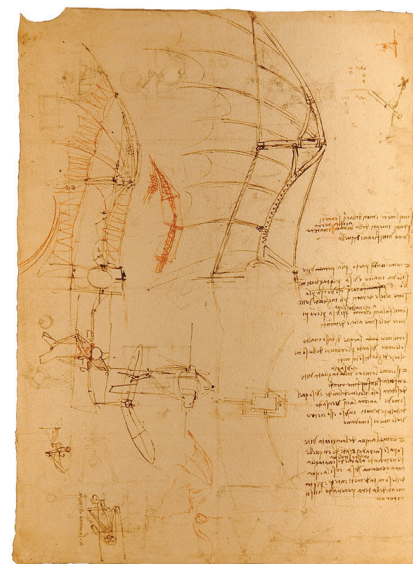
Модел летеће машине направљен према Леонардовим цртежима

Маштовитост уметника често је инспирисала рад научника и подстицала развој технологије.

Француски писац научнофантастичних романа Жил Верн је у својој књизи *20.000 миља под морем* описао чудну металну машину која са посадом рони и истражује живот у мору. Верн је књигу објавио 1870. године, а прва савремена подморница конструисана је 30 година касније.

Истраживачка подморница америчког редитеља Џејмса Камеруна *Deepsea Challenger* 2012. године дотакла је дно Маријанског рова (11.000 метара).

Леонардо, *Цртеж крила*, 1505.

Научнофантастична серија *Звездане стазе* подстакла је инжењере да конструишу прва аутоматска клизна врата, која се данас широко примењују. Ово није једини пример да се маштовите визије остваре.

▲ Смилде, *Нимбус асиремон*, дигитални принт, 2012.

► Тејлор, *Плима*, скулптуре у Темзи, Лондон, 2015.

НЕОБИЧНА УМЕТНИЧКА ОСТВАРЕЊА

▼ Хофман, *Сјори йужеви їолаћи*, метал, фудбалске мреже и 40.000 пласичних кеса 18 x 7,5 x 5 m, 2012.

Шта је необично код ових уметничких дела?

Како су радови уклопљени у средину? Да ли неко од ових дела можеш да замислиш и у свом месту?

Обрати пажњу на материјале од којих су дела направљена.

▲ Делва, *Наутилус*, метал, 94 x 90 x 45 cm, 2013.

◀ Квин, *Погуйирач*, 2017.

Радите у групи. Направите оловком више скица за макету необичне скулптуре. Користите разне кутије, картоне, канапе и друге материјале. Лепком повежите делове у целину. Завршите рад тако што ћете тканинама разних боја и шара облепити скулптуру.

Примените знање које сте стекли о боји и текстури.

▼ Шонибаре, *Нелсонов брод у боци*, комбинована шехника, дужина боце 4,7 m, 2010.

ДА ПОНОВИМО:

- Уобразиља, машта или фантазија је замишљање ликова, објеката, простора и догађаја.
- Сцене из снова често је могуће препознати у уметничким делима.
- Фантастика се јавља у књижевности, ликовним и сценским уметностима, филму и другим видовима креативног изражавања.

Препорука:

Кад год можете, посетите музеј или галерију, прочитајте *Полишкин забавник*, погледајте неки од препоручених сајтова.

Корисне интернет стране:

www.salvador-dali.org
www.gaudidesigner.com
www.mcescher.com
www.moma.org
www.marcchagallart.net
www.museepicassoparis.fr
www.tate.org.uk
www.muzej.org.rs

Вуковић, Перун, бронза, 1962.